

CO₂-reductieprogramma: “Bewust omgaan met Energie”

Focusgroep Industrie en zwaar materieel
notulen bijeenkomst 15 september 2022

Aanwezig:

Stimular	Marc Herberigs (voorzitter), Ruben Heesen (stagiaire)
Mourik Infra, namens Mourik België	Cora de Groot
Van den Noort	Annelieke Peels en Joyce van den Noort
Jansen Rioolreiniging	Richard Zwarts
Mourik Industrie	Erik Janssen
G. Van der Ven	Jolanda van Drunen

Afgemeld:

Gebr. M&W Bron	Adrie Bruines, Johan van Beers
Mourik België	Diane Dries
Den Hartog	Gert-Jan de Groot

1. Opening en mededelingen

Marc opent de vergadering.

Helaas blijkt dat we iets te dicht op de vakantieperiode zitten en er nog een aantal afwezigen zijn.

Erik Janssen is kwaliteitscoördinator bij Mourik Industrie en neemt de deelname aan de kring over van Hans Huntelerslag. Ruben Heesen loopt stage bij Stimular en maakt vandaag de notulen.

Als Brabants welkom deelt Annelieke heerlijke worstbroodjes uit.

Directeur Joyce van den Noort vertelt over ontstaansgeschiedenis.

Van den Noort is een familiebedrijf (80 jaar) met heden ongeveer 85 FTE en 5 locaties.

Kernactiviteiten zijn afvalinzameling en recycling, grond- en sloopwerk en zandwinning.

Op de locatie waar wij te gast zijn, zijn de kernactiviteiten:

- Logistiek, opslag, onderhoud van voertuigen en kantoor.
- Breken en recyclen van puin
- Verspanen en recyclen van hout
- Sorteren van bouw- en sloopafval A (actueel probleem hierbij is dat mensen soms batterijen in het afval gooien. Bij de sorteerinstallatie (shredder) kan dit ontvlammen. Er wordt geprobeerd hier meer aandacht aan te besteden in de communicatie.
- Grondbank

Naast ongesorteerd afval, hout en puin, zamelt

Van den Noort nog vele andere soorten afval in (op route en op afroep). Deze worden door derden verwerkt:

- Metalen
- Glas
- Papier
- Plastic
- EPS/Tempex
- PVC
- Gips
- Gasbeton
- Dakgrind

Van den Noort geeft ook advies aan bedrijven en instellingen om een vermindering van gemengd afval te realiseren.

Foto van het eerste deel van de sorteerinstallatie genomen tijdens de rondleiding

2. Rondje duurzaamheid

Annelieke Peels (van den Noort)

- 4 nieuwe vrachtwagens geleverd gekregen in juli (euro 6 incl. automatisch bandenspanningsysteem en monitoringssysteem)
- Nieuwe perswagen en kraan besteld
- Pand in Waalwijk wordt verduurzaamd/verbouwd
- Tijdens de audit in juni kwam boven water dat de footprint niet helemaal correct was. De overloopliters werden niet goed geregistreerd. Tankpassen op naam gaan nu over naar tankpassen op kenteken. Dat is nauwkeuriger. Zitten mogelijk ook nadelen aan qua privégebruik. Jolanda oppert dat men bij Van de Ven een tag én een inlog heeft. Cora: Mourik heeft verschillende registratiesystemen, hangt soms ook aan de leverancier/fabrikant van de machine vast. Dat is lastig, maar op dit moment is er nog geen kosteneffectieve oplossing voor.

Erik Janssen Mourik Industrie

- De laatste zonnepanelen gaan het dak op bij de locatie in Vlissingen
- Sinds 2020 zit er in Vlissingen LED-verlichting in de kantoren, binnenkort volgt de loods (dat is eerder niet gedaan, omdat niet duidelijk was hoe lang deze nog zou blijven staan).
- Doelstelling om alle wagens die geschikt zijn elektrisch maken. Heden circa 25%. 180 personenauto's en 25 busjes. Alle nieuwe busjes en Pickups worden elektrisch (Mercedes en Opel Vivaro E). Beleid is dat als je GEEN elektrisch voertuig wilt, dan moet je dat expliciet vragen. Volgens Jan Peter Noordermeer (wagenpark) wordt is elektrisch nu snel goedkoper aan het worden dan diesel/benzine, omdat de brandstofauto's snel in prijs aan het stijgen zijn.
- MT rijdt al elektrisch, RvB overigens nog niet
- Innovatie bij tankcleaning: Hiervoor wordt nu Nano Vapor gebruikt. Dit levert een flinke reductie op de milieu impact van tankcleaning op: [Mourik - Nanovapor animatie \(vimeo.com\)](https://www.vimeo.com). Het is tevens minder gevaarlijk en werkt sneller.

Cora de Groot (Mourik Infra/ Mourik België)

- Panden verduurzamen, alle hoofdkantoren volledig duurzaam en sommige al energie positief
- Doel is om in België al het materieel emissieloos te maken in 2025, maar knelpunt is voornamelijk dat er te weinig laadpalen zijn en bouwaansluitingen lastig zijn te realiseren.
- Boels helpt met emissieloos materieel.
- Onderzoek naar HVO in België. Dat is lastig te verkrijgen en erg duur.
- Inmiddels is er in België een fietsplan gelanceerd. Werkt iets anders dan in NL. In België krijg je een fiets als je er minstens 1 dag per week mee naar je werk fietst. In Nederland mag je alleen een vergoeding geven aan medewerkers.

Richard Zwarts (Jansen Rioolreiniging)

- Heeft A+++++ label, energieneutraal pand en 25 wagens rijden.
- Een reductie van circa 50 ton CO₂ behaald door (met name) twee wagens op CNG te laten rijden.
- Elektrisch wordt het voorlopig niet. Een chassis is wel te bouwen (Mercedes Duitsland), maar er moet dan een extra as in voor het gewicht en mede daardoor is het 7x zo duur als op brandstof. Laadinfra is ook nog in ontwikkeling. Op termijn wordt wel naar H₂ gekeken. Nu nog in de kinderschoenen.
- Er wordt nu wel al nagedacht om kleiner te bouwen. Dan is elektrisch wellicht wel mogelijk en kunnen we toch nog in de binnensteden komen. Dan wordt het wel duurder per meter (voor de opdrachtgevers)
- De aanbestedingsmarkt is een knelpunt. Percelen worden nu voor 1 jaar gegund. Beter zou zijn om contracten voor 6 tot 8 jaar te gunnen, dan kan er ook echt op een perceel op maat geïnvesteerd worden.

Jolanda (G. van der Ven)

- Terrein is aangepakt, waterafvoerende parkeerplaats
- 4 dubbele laadpalen erbij
- Onderzoek naar zero emission bouwplaats. Wat wel al mogelijk is: Pompen, bosmaaiers, kettingzagen en een minigraver. Zware machines (kranen en vrachtwagens) lukt nog niet. Zwenklader is sinds 2019 in bestelling, maar levering duurt erg lang.
- HVO wordt steeds vaker ingezet. Om HVO100 te promoten bij onderaannemers/projectpartners kunnen ze tijdelijk gratis meetanken uit de IBC-tank op het project.
- Bezigt met implementatie van een 'on route tracking system'. Registreert rijden, verbruik, maar ook gereedschap.
- In het ERP-pakket zit nu een CO2-module. Dat is handig voor monitoring van projecten
- Er wordt een nieuwe hal/werkplaats gebouwd (timmerwerkplaats + magazijn). Deze krijgt zonnecellen een warmtepomp en accu's. Plan is nog in de maak
- G. van der Ven is bezig met zoeken naar geschikte duurzaamheid coördinator.

3. Presentatie van Marc over Label C verplichting kantoren (zie bijlage)

In januari 2023 is label C verplicht voor kantoren. De eigenaar is hier verantwoordelijk voor.

Label C gaat over het energiegebruik van het pand zelf.

In 2030 wordt deze verplichting opgeschroefd naar label A.

Kwalificatie 'kantoor'

- Groter dan 100 m2 pand
- Kantoor met loods erbij? minimaal 50% opp moet dan kantoor zijn
- Geen sloopplannen binnen 2 jaar, geen monumentenstatus

Regel& consequentie

- Maximaal 225 kWh primair energie per m² bij kantoorpanden
- Komt neer op plm. 50kWh stroom + 11 m³ gas per m²
- Anders verliest kantoor gebruiksvergunning met handhaving via gemeente en omgevingsdienst

Hoe voldoe je?

- Labeladviseur langs laten komen
- TIP: neem ook een maatwerkadvies erbij af, dan weet je wat de mogelijkheden zijn voor de toekomst.

Kijk op

- [Energietabel C kantoren](#) (infopagina RVO met info over verplichting en welke gebouwen er onder vallen)
- [GIS-viewer](#) (labelchecker, om te kijken of je pand al is aangemeld en welk label het heeft)

Maatregelen	Van G naar C	Van F naar C	Van E naar C	Van D naar C
Dakisolatie	X			
Buitengevel isolatie	X			
HR++ glas		X	X	
HR-107 ketel	X			
LED verlichting	X	X		X
Veegpuls	X	X	X	
Aanwezigheidsdetectie i.c.m. daglichtafhankelijke regeling	X	X	X	
Zon PV		X		

- Marc heeft ook warmteterugwinning op ventilatie als belangrijke tip voor energiebesparing en een duurzaamlabel.

4. Volgende bijeenkomsten

Tijdens de broodjes organiseert Marc een korte brainstorm waaruit mogelijke onderwerpen voor volgende bijeenkomsten komen. Resultaten:

Duurzame panden:

- hoe toon je groene stroom aan, aan de auditor?
- hoe verduurzaam je een heel oud pand

Duurzaam Materieel:

- Uitleg over de ontwikkelingen van wetgeving (Omgevingswet/Besluit Activiteiten Leefomgeving) en van aanbestedingen. Vooral omtrent luchtvervuilende emissies (stikstof) en klimaat
- Wat is de juiste weg naar Duurzaam Materieel (we willen ook weer niet te veel vooroplopen, maar wel flink vooruitgaan). Hoe maak ik een integraal plan.

Duurzaam vervoer:

- Welke elektrische busjes zijn goed/ komen eraan?
- Gedrag: Hoe motiveer ik medewerkers vaker te fietsen?

Duurzame bouwplaats:

- Beschikbaarheid stroom op de bouwplaats (aggregaten, accupakketten, bouwplaatsaansluiting, klant)?

Ketenaanpak:

- Wat is een ketenanalyse?
- Hoe sluit je de keten en welke maximale rol hebben wij daarin (wat heb je in control)?

Datum en locatie volgende bijeenkomst:

Donderdag 2 februari, 10u bij Janssen Rioolreiniging in Sliedrecht.